

Het Joodse gebed (2)

Dit is het laatste deel over het Joodse gebed, waarin wordt uitgelegd wat de betekenis is van het Hebreeuwse woord voor gebed of zegening: *b^eracha*. (meervoud: *b^erachot*, Jiddisch: *broche*). De manier waarop de *b^erachot* verweven zijn in heel het leven tekent een bijzondere beleving van de werkelijkheid. Telkens sta je er bij stil dat dingen niet vanzelfsprekend zijn, maar dat ze spreken van Gods grootheid, goedheid, macht, trouw, liefde en genade. Je spreekt dat met zoveel woorden uit. In de Joodse traditie geldt: 'Wie het goede van deze wereld gebruikt zonder een *b^eracha* te zeggen pleegt heiligschennis.'

Omgekeerd zou je kunnen zeggen dat de dingen door de dankzegging geheiligd worden. Paulus spreekt daarover in 1 Tim. 4:4v: 'Want alles wat God geschapen heeft, is goed en niets is verwerpelijk, wanneer het onder *dankzegging* (met een *b^eracha*) aanvaard wordt. Want het wordt geheiligd door het Woord van God en door het *gebed*.' Om het preciezer te zeggen: de dingen worden niet heilig gemaakt door *b^erachot*, maar de heiligheid ervan wordt erkend en beleefd. De *b^eracha* is een uiting daarvan – maar tegelijk wordt het je daarmee telkens te binnen gebracht. Daarbij staat God zelf centraal

Rabbijnen hebben gediscussieerd over de vraag of het moet zijn 'Gezegend Gij, HERE...' of 'Gezegend zij de HERE...' Met andere woorden: moet je God ook aanspreken? Is het niet ongepast om steeds Zijn aandacht te vragen? Beslist is gekozen voor het 'Gij': het gaat om het beleven van de relatie, van Zijn tegenwoordigheid. De *b^erachot* spreken van Gods nabijheid ('Gij') – én van Zijn verhevenheid ('HERE onze God, Koning der wereld').

Opmerkelijk is het verschil tussen hoe wij – om dat maar als voorbeeld te nemen – 'een zegen vragen voor het eten' en hoe in het Jodendom een zegen wordt uitgesproken. Wij vragen of God ons wil zegenen, Joden zegenen God. De *b^eracha* is op Hem gericht, Hij staat centraal.

God wordt *gezegend*. Dat klinkt ons wellicht vreemd in de oren. God is zelf de bron van alle zegen, en als wij mensen zegenen, dan is dat in feite – in ons gewone taalgebruik – dat we Gods zegen inroepen over iemand of iets. Maar kunnen wij God zelf zegenen? Wat kan dat voor betekenis hebben? Toch wordt de uitdrukking in de Bijbel vaak gebruikt. (zie bijv. Efez. 1:3) In de vertalingen staat er dan doorgaans 'geloofd' of 'geprezen'. Dat hoort er zeker ook bij. Maar het gaat om meer. Het is God erkennen als de Zegenaar, van wie alles komt en van wie alles is. 'Wie God zegent erkent Zijn grootheid en spreekt de wens uit – en zal zich er ook voor inzetten – dat Gods grootheid meer en meer erkend zal worden op aarde. Wie een *beracha* bidt verbindt zichzelf aan God en zijn dienst. Juist hier wordt dan ook duidelijk dat *beracha* meer is dan alleen een lofprijzing zeggen. Het is levensheiliging.'

ds. Aart Brons, Jeruzalem

(verbonden aan het CIS; www.centrumvoorisraelstudies.nl)